

J.nr. EK 31175

STÆVNING

Som advokat for

Sagsøger 1
Mjølnerparken
2200 København N

Sagsøger 2 og 3
Mjølnerparken
2200 København N

Sagsøger 4
Mjølnerparken
2200 København N

Sagsøger 5 og 6
Mjølnerparken
2200 København N

Sagsøger 7 og 8
Mjølnerparken
2200 København N

Sagsøger 9
Mjølnerparken
2200 København N

Sagsøger 10
Mjølnerparken
2200 København N

Sagsøger 11
Mjølnerparken
2200 København N

Sagsøger 12
Mjølnerparken
2200 København N

indstævner jeg herved

Transport- og Boligministeriet
Frederiksholms kanal 27 F
1220 København K

til som sagsøgt at møde i nedennævnte sag, hvorunder jeg – for samtlige sagsøgere – vil nedlægge følgende

PÅSTAND:

Transport- og Boligministeriet tilpligtes at anerkende, at ministeriets godkendelse den 10. september 2019 af Udviklingsplanen for Mjølnerparken er i strid med lov om etnisk ligebehandling, EU-retten og Danmarks Internationale forpligtelser.

SAGSFREMSTILLING:

Mjølnerparken er en almen boligafdeling fra 1986 under boligorganisationen Bo-Vita, beliggende i København N. Afdelingen består af 528 familieboliger og 32 ungdomsboliger fordelt på fire karreer.

Mjølnerparken har siden indførelsen af betegnelsen "ghetto" i lov om almene boliger mv. (almeneboligloven) været karakteriseret som en "ghetto". På "Ghettolisten" for hhv. 2018 og 2019 er Mjølnerparken kategoriseret som et 'hårdt ghettoområde' (**bilag 1 og 2**).

Som følge af, at Mjølnerparken i december 2018 blev kategoriseret som et "hårdt ghettoområde", var Bo-Vita og Københavns Kommunes Borgerrepræsentation pålagt at udarbejde en udviklingsplan.

Udviklingsplan for Mjølnerparken (Udviklingsplanen) (**bilag 3**) blev vedtaget af Bo-Vitas øverste myndighed, repræsentantskabet, med 19 stemmer for, 10 stemmer imod og én blank stemme den 14. maj 2019 (**bilag 4**). Udviklingsplanen blev indsendt til Trafik-, Bolig- og Byggestyrelsen den 28. maj 2019. Den 20. juni 2019 blev Udviklingsplanen godkendt af Københavns Kommunes borgerrepræsentation (**bilag 5**).

Afdelingsbestyrelsen for Mjølnerparken var udelukket fra deltagelse i udarbejdelse af Udviklingsplanen, og valgte på baggrund af særligt beslutningen om det i planen forudsatte salg af familieboliger i stedet for ommærkning af eksisterende familieboliger til ældre- eller ungdomsboliger, den 31. maj 2019 at indsende en alternativ udviklingsplan til Transport- og Boligministeriet (**bilag 6 og 7**). Denne plan blev afvist af Transport- og Boligministeriet den 25. juni 2019 (**bilag 8**).

Den 10. september 2019 blev Udviklingsplanen godkendt af Transport- og Boligministeriet (**bilag 9**).

Det fremgår af Udviklingsplanen, at hovedgrebet i planen er videreførelse af den såkaldte fysiske helhedsplan for Mjølnerparken og derefter frasalg af familieboliger, jf. bilag 3, s. 3.

Den fysiske helhedsplan for Mjølnerparken (Helhedsplanen) er en samlet plan og en ansøgning om støtte til renovering af Mjølnerparken (**bilag 10**), som blev godkendt af 89 pct. ud af 509 deltagende beboere fra Mjølnerparken den 14. juni 2015 og Københavns Kommunes Borgerrepræsentation den 10. december 2015. Denne plan omfatter bl.a. renovering af eksisterende boliger, opretning af friarealer og infrastruktur, etablering af en handelsegade, etablering af nyt fælles kvarterhus og etablering af nye tagboliger. Initiativerne i den fysiske helhedsplan har til formål "at sikre et velfungerende

og trygt boligområde med attraktive og gode boliger, der skaber en positiv forandring og løft af Mjølnerparken", jf. bilag 3, s. 3.

Mjølnerparken vil efter det, som er anført i Udviklingsplanen have reducereret antallet af almene familieboliger til ca. 233 boliger ved salg af hele karreer, jf. bilag 3, s. 5.

Af Udviklingsplanen fremgår følgende tidsplan, jf. bilag 3, s. 5:

"1. juni 2019: Udviklingsplan indsendt

Primo 2020: Helhedsplanens arbejder påbegyndes

Primo 2021 (milepæl): Den første karre, der skal sælges, er fraflyttet og færdigrenoveret, salg kan effektueres. Arbejder påbegyndes i næste karre, der skal sælges.

Primo 2022 (milepæl): Den anden karre, der skal sælges, er fraflyttet og færdigrenoveret, salg kan effektueres.

Primo 2022: Resten af helhedsplanen påbegyndes.

2024 (milepæl): Helhedsplanen er gennemført."

Det fremgår ikke af Udviklingsplanen hvilke konkrete karreer og boliger, der skal frasælges, men af Københavns Borgerrepræsentations referat fra godkendelsen af Udviklingsplanen (bilag 5, s. 2) og af Bo-Vitas hjemmeside fremgår det, at der skal sælges cirka 260 af Mjølnerparkens boliger i gård 2 og 3 (**bilag 11**). Af Udviklingsplanen fremgår det, at der vil være udarbejdet en konkret genhusningsplan, når det er fastslagt, hvilke karreer, der skal sælges, jf. bilag 3, s. 6. Der foreligger endnu ikke en konkret genhusningsplan for beboerne, der er berørt af bortsalget efter Udviklingsplanen, samt renovering efter Helhedsplanen, ligesom Helhedsplanens arbejder ikke endnu er påbegyndt.

Alle sagsøgere er beboere i Mjølnerparken og lejer familieboliger på tidsubegrænsede lejekontrakter beliggende i gård 2 og 3. Ingen af sagsøgerne er endnu blevet tilbudt genhusning, men Bo-Vita har udsendt generel information til beboerne herom og har tilbudt beboerne at skrive sig op til frivillig, forudgående genhusning (**bilag 12**).

Sagsøger 1 er 52 år og har boet i Mjølnerparken siden 1994. Han lejer familiebolig beliggende (**bilag 13**)

Sagsøger 2 og 3 er gift og har boet i Mjølnerparken siden 1995. De er henholdsvis 50 og 45 år gamle. De lejer familiebolig beliggende (**bilag 14**)

Sagsøger 4 er 54 år og har boet i Mjølnerparken siden 1987. Han lejer en familiebolig beliggende **(bilag 15)**.

Sagsøger 5 og 6 er gift og har boet sammen i Mjølnerparken siden 2002. De er henholdsvis 53 og 43 år gamle. De lejer en familiebolig beliggende **(bilag 16)**.

Sagsøger 7 og 8 er gift og har boet i Mjølnerparken siden 1994. De er henholdsvis 75 og 67 år gamle. De lejer en familiebolig beliggende **(bilag 17)**.

Sagsøger 9 er 42 år gammel og bor i en familiebolig beliggende **(bilag 18)**, sammen med sin mand og parrets to mindreårige børn.

Sagsøger 10 er 47 år og har boet i Mjølnerparken siden 2014. Hun lejer en familiebolig beliggende **(bilag 19)**.

Sagsøger 11 er 48 år og har boet i Mjølnerparken siden 2012. Hun lejer en familiebolig beliggende **(bilag 20)**.

Sagsøger 12 er 28 år og har boet i Mjølnerparken hele sit liv. Indtil 2013 boede han sammen med sine forældre i deres lejebolig i Mjølnerparken, hvorefter han flyttede ind i sin egen familiebolig beliggende **(bilag 21)**.

Alle sagsøgerne er således danske statsborgere. Sagsøger 10 og 11 har ifølge Danmarks Statistik "dansk oprindelse". Sagsøger 12 kategoriseres som "ikkevestlig efterkommer", mens de øvrige sagsøgere kategoriseres som "ikkevestlige indvandrere". Sidstnævnte kategorisering er nærmere beskrevet nedenfor.

ANBRINGENDER

Til støtte for den nedlagte påstand gøres det *i første række* gældende, at Transport- og Boligministeriets godkendelse af Udviklingsplanen er udtryk for direkte forskelsbehandling på grund af race og etnisk oprindelse i strid med § 3, stk. 2, jf. stk. 1, i lov om etnisk ligebehandling og EU-retten, og i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions (EMRK) artikel 14, jf. artikel 8, artikel 4 i Tillægsprotokol nr. 4 til EMRK, og artikel 1 i Tillægsprotokol nr. 1.

Til støtte for den nedlagte påstand gøres det *i anden række* gældende, at godkendelsen udgør indirekte forskelsbehandling på grund af race og etnisk oprindelse i strid med § 3, stk. 3, jf. stk. 1, i lov om etnisk ligebehandling og EU-retten, EMRK artikel 14, jf. artikel 8, artikel 4 i Tillægsprotokol nr. 4 til EMRK, og artikel 1 i Tillægsprotokol nr. 1.

Til støtte for den nedlagte påstand gøres det *i tredje række* gældende, at godkendelsen udgør forskelsbehandling på grund af race og etnisk oprindelse i form af en overtrædelse af instruktionsforbuddet i § 3 i lov om etnisk ligebehandling og EU-retten.

Til støtte for den nedlagte påstand gøres det *i fjerde række* gældende, at godkendelsen udgør en direkte overtrædelse af EMRK artikel 8, artikel 4 i Tillægsprotokol nr. 4 til EMRK, og artikel 1 i Tillægsprotokol nr. 1.

1. Det retlige grundlag for Udviklingsplanen for Mjølnerparken

1.1. 'Ghetto-kriterierne'

Identifikationen af et alment boligområde som en "ghetto" blev første gang indført i almenboligloven i 2010 ved lov nr. 1610 af 22. december 2010 på baggrund af den daværende regerings udspil 'Ghettoen tilbage til samfundet – Et opgør med parallelsamfund i Danmark' fra oktober 2010.

Af udspillet fremgår bl.a. følgende omkring det, som karakteriserer en "ghetto", jf. udspillet s. 5:

"en høj koncentration af indvandrere betyder, at mange vedbliver med at være tættere knyttet til det land og den kultur, de eller deres forældre kommer fra, end til det danske samfund, de lever og bor i."

Lov nr. 1610 af 22. december 2010 indførte med § 61 a i almenboligloven herefter en definition af, hvornår der er tale om et "ghetoområde".

Af den dagældende § 61 a fremgår det, at der ved et "ghetoområde" forstås en fysisk sammenhængende almen boligafdeling, hvor der bor mindst 1.000 beboere, og som opfylder mindst to af følgende

kriterier: 1) Andelen af indvandrere og efterkommere fra ikkevestlige lande overstiger 50 pct., 2) Andelen af beboere i alderen 18-64 år, der er uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelse, overstiger 40 pct. opgjort som gennemsnit over de sidste 4 år, 3) Antal dømt for overtrædelse af straffeloven, våbenloven eller lov om euforiserende stoffer pr. 10.000 beboere på 18 år og derover overstiger 270 personer, opgjort som gennemsnit over de sidste 4 år.

Med indførelsen af definitionen af "ghettoområder" i § 61 a, stk. 1, blev det samtidig bestemt i § 61 a, stk. 2, at der hvert år skal beregnes og føres en liste over "ghettoområder".

I 2013 blev definitionen af et ghettoområde i almenboliglovens § 61 a ændret ved lov nr. 1609 af 26. december 2013. I den nye definition fastholdes de tre tidligere kriterier, idet anvendelsen af 4-årige gennemsnit ændres til 2-årige gennemsnit, og der indføres to nye kriterier relateret til beboernes indkomst og uddannelse.

Af bemærkningerne til lov nr. 1609 af 26. december 2013 fremgår det bl.a., jf. de almindelige bemærkninger, pkt. 3.1.2., i lovforslag nr. L 45 af 31. oktober 2013, at:

"De nuværende kriterier er fortsat af afgørende vigtighed. Integration af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande i de udsatte boligområder er et fokuspunkt. Det er vigtigt, at beboere i boligområderne omgås på tværs af etnisk oprindelse (...) En høj koncentration af borgere med anden etnisk herkomst er således et signal om, at der bør være fokus på området (...)"

Med indførelsen af lov nr. 1609 af 26. december 2013 blev et "ghettoområde" i § 61 a i almenboligloven herefter defineret som fysisk sammenfængende almene boligafdelinger med mindst 1.000 beboere, hvor mindst tre ud af følgende kriterier er opfyldt: 1) Andelen af indvandrere og efterkommere fra ikkevestlige lande overstiger 50 pct., 2) Andelen af beboere i alderen 18-64 år, der er uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelse, overstiger 40 pct. opgjort som gennemsnit over de sidste 2 år, 3) Antal dømt for overtrædelse af straffeloven, våbenloven eller lov om euforiserende stoffer pr. 10.000 beboere på 18 år og derover overstiger 270 personer, opgjort som gennemsnit over de sidste 2 år, 4) Andelen af beboere i alderen 30-59 år, der alene har en grunduddannelse, overstiger 50 pct., 5) Den gennemsnitlige bruttoindkomst for skattepligtige i alderen 15-64 år i området eksklusive uddannelsessøgende udgør mindst 55 pct. af den gennemsnitlige bruttoindkomst for samme gruppe i regionen.

I marts 2018 udgav den daværende regering bestående af Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti udspillet "Ét Danmark uden parallelsamfund – Ingen ghettoer i 2030", hvor regeringen fremlagde 22 initiativer målrettet mod bekæmpelse af parallelsamfund, herunder bl.a. højere straffe i bestemte områder, obligatorisk dagtilbud for at sikre danskundskaber og målrettede sprogprøver i 0. klasse, jf. udspillet s. 8.

Af udspillet "Ét Danmark uden parallelsamfund – ingen ghettoer i 2030" fremgår det bl.a., jf. s. 6:

"Ghettoerne skal helt væk. Parallelsamfundene skal nedbrydes. Og vi skal sikre os, at nye ikke opstår. Der skal én gang for alle tages livtag med den meget store integrationsopgave, hvor en gruppe af indvandrere og efterkommere ikke har taget danske værdier til sig, og isolerer sig i parallelsamfund."

Af udspillet fremgår det videre bl.a., jf. "Boks 1 - Fakta om parallelsamfund" s. 7:

"Den stærke befolkningsvækst af borgere med ikke-vestlig oprindelse har givet grobund for parallelsamfund, hvor danske værdier og normer ikke er de primære. Det er umuligt at sætte et præcist tal på, hvor mange personer med ikke-vestlig baggrund, der reelt lever deres liv efter andre værdier og normer. Til gengæld er det muligt at opstille en række fakta om personer og familier med ikke-vestlig baggrund, der peger på, at en stor del lever relativt isoleret fra det øvrige samfund. En analyse fra Økonomi- og Indenrigsministeriet viser, at 28.000 familier med ikke-vestlig baggrund kan siges at leve i parallelsamfund. Det drejer sig om etnisk sammensætning i boligområder, på skoler og i daginstitutioner, deltagelse i uddannelse eller beskæftigelse, kriminalitetsrate mv."

Analysen fra Økonomi- og Indenrigsministeriet (**bilag 22**), indeholder følgende definition af parallelsamfund, jf. bilag 22, s. 1:

"Et parallelsamfund er fysisk eller mentalt isoleret og følger egne normer og regler, uden nogen nævneværdig kontakt til det danske samfund og uden ønske om at blive en del af det danske samfund."

Den 9. maj 2018 indgik den daværende regering en aftale med Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti og Socialistisk Folkeparti om "Initiativer på boligområdet, der modvirker parallelsamfund". Aftalen byggede på regeringens udspil "Ét Danmark uden parallelsamfund – Ingen ghettoer i 2030".

Udspillet og aftalen indeholder nye kriterier for, hvornår der er tale om et "ghettoområde", herunder en yderligere sondring i definitionen med indførelsen af "udsatte boligområder" og "hårde ghettoområder". Det fremgår af aftalen, at kriterierne for, hvornår der er tale om en "ghetto" skal opdateres og konsolideres.

Det anføres, jf. aftalen af 9. maj 2018 om "Initiativer på boligområdet, der modvirker parallelsamfund", at opdateringen og konsolideringen har til formål, at sikre, at kriterierne, der anvendes:

"(...) i højere grad rettes mod de vigtigste problemer, og det samtidig sikres, at initiativerne målrettes de rigtige boligområder (...)"

Ved lov nr. 1322 af 27. november 2018 blev definitionen af et "ghettoområde" i almenboliglovens § 61 a herefter ændret, således at den reflekterede sondringen mellem "udsatte boligområder", "ghettoområder" og "hårde ghettoområder".

Almenboliglovens § 61 a definerer herefter et boligområde, der opfylder mindst to ud af de tidligere angivne kriterier nr. 2-5, som et "udsat boligområde", mens et boligområde først bliver kategoriseret som en "ghetto", når andelen af indvandrere eller efterkommere fra ikke-vestlige lande overstiger 50 pct., og mindst to ud af de tidligere angivne kriterier nr. 2-5 er opfyldt, jf. nugældende § 61 a, stk. 2.

En "ghetto" bliver til en "hård ghetto", når den i fire år har opfyldt betingelserne i § 61 a, stk. 2, jf. stk. 4. Der er etableret en overgangsordning, således at det for årene 2018-2020 er påkrævet, at betingelserne i § 61 a, stk. 2, har været opfyldt de seneste 5 år, jf. § 61 a, stk. 5.

Hvor andelen af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande før indførelsen af lov nr. 1322 af 27. november 2018 kunne udgøre et kriterium, der var medvirkende til, at et boligområde blev karakteriseret som en "ghetto", var det ikke påkrævet, at det var opfyldt for, at der var tale om en "ghetto". Efter lovændringen er dette kriterium nu blevet det nødvendige og dermed udslagsgivende for, at et alment boligområde er karakteriseret som en "ghetto".

Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 1322 af 27. november 2018, jf. pkt. 2.1.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L38 af 3. oktober 2018, at sondringen mellem "udsatte boligområder" og "ghettoer" har til formål at understrege, at:

"(...) den centrale udfordring i ghettoområderne er manglende integration af indvandrere og efterkommere fra ikkevestlige lande (...)"

Mjølnerparken har siden indførelsen af § 61 a, stk. 2, figureret på den årlige "Ghettoliste", og siden 1. december 2018 har Mjølnerparken været karakteriseret som en "hård ghetto".

1.2. Kravet om udarbejdelse og godkendelse af en udviklingsplan

Det følger af almenboliglovens § 168 a, som indsat ved lov nr. 1322 af 27. november 2018 om ændring af lov om almene boliger mv., at den almene boligorganisation og kommunalbestyrelsen i fællesskab skal udarbejde en udviklingsplan for et "hårdt ghettoområde". Udviklingsplanens formål skal være inden 1. januar 2030 at nedbringe andelen af almene familieboliger til højst 40 pct. af alle boliger i det pågældende "hårde ghettoområde".

Da det alene er "hårde ghettoområder", som vil være omfattet af kravet om udarbejdelse af en udviklingsplan efter § 168 a, vil kravet om nedbringelse af andelen af almene familieboliger kun gælde for de boligområder, som igennem fire år har kunne karakterises som "udsatte", jf. almenboliglovens § 61 a, stk. 1, og som samtidig har haft og fortsat har en andel over 50 pct. af efterkommere og indvandrere fra ikkevestlige lande, dvs. at området har været en "ghetto".

En udviklingsplan kan betragtes som en samlet skitse og køreplan for, hvordan boligorganisationen og kommunalbestyrelsen gennem velbeskrevne løsningsgreb sammen vil forandre et ghettoområde, så andelen af almene familieboliger i området reduceres til højst 40 pct.

Der henvises herved til daværende Transport-, Bygnings- og Boligministers svar af 6. november 2018 på Transport-, Bygnings- og Boligudvalgets spørgsmål nr. 16 (Alm. del).

Den udarbejdede udviklingsplan skal godkendes af transport- og boligministeren, jf. almenboliglovens § 168 a, stk. 2. Transport- og boligministeren kan i særlige tilfælde dispensere fra reglen om, at udviklingsplanens formål skal være at nedbringe antallet af almene familieboliger, jf. stk. 3.

Det fremgår af bemærkningerne til loven, jf. de almindelige bemærkninger pkt. 1 i lovforslag nr. L38 af 10. oktober 2018, at en af grundene til, at boligorganisationer og kommuner forpligtes til at udarbejde en udviklingsplan for "hårde ghettoområder", hvor målet er at nedbringe andelen af almene familieboliger i området med 40 pct., er, at:

"[d]et er vurderingen, at en grundlæggende omdannelse fra et ghettoområde til en attraktiv bydel forudsætter, at almene familieboliger blandes med andre boligformer i området (...)"

Det fremgår videre samme sted i de almindelige bemærkninger, bl.a., at:

”Reduktionen af andelen af almene familieboliger kan ske ved at afhænde familieboliger, at bygge nye boliger eller etablere erhvervsarealer i boligområdet, nedrive familieboliger, omdanne familieboliger til erhverv eller ommærke familieboliger til almene ungdoms- eller ældreboliger.”

Samme sted anføres det herefter, bl.a., at:

”For at gøre boligerne i de udsatte boligområder mere salgsbare forslås det, at boligorganisationen kan opsig lejerne i forbindelse med afhændelse af boligerne til private. Lejerne genhuses efter samme regler, som i dag anvendes ved nedrivning, dog med den modifikation, at genhusning skal ske i det pågældende boligområde, såfremt der er tale om et hårdt ghettoområde.”

De nærmere regler for udviklingsplanerne er herefter fastsat i bekendtgørelse nr. 1354 af 27. november 2018 (Bekendtgørelse om fysisk forandring af hårde ghettoområder).

Af bekendtgørelsens § 13, stk. 1, fremgår det, at transport- og boligministerens godkendelse af en udviklingsplan skal ske på baggrund af en konkret vurdering. Der lægges bl.a. vægt på, 1) at udviklingsplanen vil medføre den krævede reduktion i andelen af almene familieboliger i boligområdet inden 2030, 2) at tiltagene er realistiske og egnede til at nå det fastsatte mål, 3) at den forventede finansiering er realistisk, 4) at tidsplanen indeholder oplysning om forventede tidspunkter for de enkelte tiltag, og 5) at den tidsplan, der er fastsat er realistisk. Dette fremgår af bekendtgørelsens § 13, stk. 2.

Det er ligeledes fastsat i bekendtgørelsen om fysisk forandring af hårde ghettoområder, at det er kommunalbestyrelsen, der fører tilsyn med boligorganisationens gennemførelse af en godkendt udviklingsplan, jf. § 15, stk. 1. Hvis udviklingsplanen ikke gennemføres i overensstemmelse med tidsplanen, skal kommunalbestyrelsen foretage indberetning om dette til Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen, jf. stk. 2. Boligorganisationen skal én gang årligt underrette Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen om status for gennemførelsen af udviklingsplanen, hvilket i praksis sker ved, at boligorganisationen indsender underretningen til kommunalbestyrelsen, der herefter videresender den styrelsen med sine bemærkninger, jf. bekendtgørelsens § 16, stk. 1.

Såfremt boligorganisationen og kommunalbestyrelsen ikke udarbejder en udviklingsplan, som transport- og boligministeren kan godkende, kan ministeren meddele boligorganisationen et påbud om at afvikle det hårde ghettoområde. Dette kan ministeren også gøre, hvis en ellers godkendt udviklingsplan ikke bliver implementeret i overensstemmelse med planen. Dette følger af almenboliglovens § 168 b, stk. 1, der ligeledes blev indsat ved lov nr. 1322 af 27 november 2018. Boligorganisationen og kommunalbestyrelsen skal herefter i fællesskab udarbejde en afviklingsplan, jf. § 168 b, stk. 2. Såfremt boligorganisationen ikke afvikler ghettoområdet efter påbud herom, iværksætter transport- og boligministeren nødvendige tiltag for statslig overtagelse af de berørte afdelinger med henblik på afvikling, jf. § 168 b, stk. 4.

2. De retlige rammer for forbuddet mod forskelsbehandling og EMRK

2.1. Lov om etnisk ligebehandling og EU-retten

Rådets direktiv af 29. juni 2000 om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse (direktiv 2000/43), er implementeret i dansk ret ved lov om etnisk ligebehandling, jf. lovbekendtgørelse nr. 438 af 16. maj 2012.

Lov om etnisk ligebehandling har til formål at forhindre forskelsbehandling og fremme ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse, jf. § 1. Loven har også til formål at gennemføre dele af direktiv 2000/43.

Lov om etnisk ligebehandling gælder, i overensstemmelse med direktiv 2000/43, for al offentlig og privat virksomhed, for så vidt angår social beskyttelse, herunder social sikring og sundhedspleje, sociale ydelser, uddannelse samt adgang til og levering af varer og tjenesteydelser, herunder bolig, der er tilgængelig for offentligheden, jf. § 2.

EU-Domstolen har i sagen C-391/09, Runevič-Vardyn og Wardyn, udtalt, at direktiv 2000/43 udtrykker det lighedsprincip, der er en af EU-rettens almindelige grundsætninger, og som er anerkendt i artikel 21 i Den Europæiske Unions Charter om Grundlæggende Rettigheder, jf. dommens præmis 43. Af denne grund understregede EU-Domstolen, at anvendelsesområdet for direktivet ikke skal fortolkes indskrænkende.

Efter § 3 i lov om etnisk ligebehandling er det ulovligt at udsætte en anden person for direkte eller indirekte forskelsbehandling på grund af vedkommende eller tredjemands race eller etnisk oprindelse.

Der foreligger direkte forskelsbehandling, når en person på grund af race eller etnisk oprindelse behandles ringere end en anden bliver, er blevet eller ville blive behandlet i en tilsvarende situation, jf. lov om etnisk ligebehandling § 3, stk. 2. Det er ikke muligt at retfærdiggøre direkte forskelsbehandling, og det er derfor også uden betydning, om der foreligger en ellers saglig grund til forskelsbehandlingen.

Der foreligger indirekte forskelsbehandling, hvis en tilsyneladende neutral bestemmelse, betingelse eller praksis vil stille personer af en bestemt race eller etnisk oprindelse ringere end andre personer, medmindre den pågældende bestemmelse, betingelse eller praksis er objektivt begrundet i et sagligt formål og midlerne til at opfylde det er hensigtsmæssige og nødvendige, jf. lov om etnisk ligebehandling § 3, stk. 3.

Der foreligger derudover forskelsbehandling i strid med § 3, stk. 1, i lov om etnisk ligebehandling, såfremt der er givet en instruktion om at forskelsbehandle på grund af race eller etnisk oprindelse. Dette følger af § 3, stk. 5.

Det skal bemærkes, at det ikke har betydning for, om at der tale om forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse efter § 3 i lov om etnisk ligebehandling, om de personer, der påberåber sig forskelsbehandlingen selv er af minoritetsbaggrund. Det afgørende er, at race eller etnisk oprindelse er det element, der ligger til grund for den ringere behandling, jf. EU-Domstolens dom i sag C-83/14, Nikolova mod CHEZ, præmis 50-60.

Det er i øvrigt heller ikke relevant, om forskelsbehandlingen var motiveret af et ønske om at forskelsbehandle på grund af race eller etnisk oprindelse eller ej. Det gælder både for direkte og indirekte forskelsbehandling, jf. betænkning nr. 1422/2002 om gennemførelsen i dansk ret af direktivet om etnisk ligebehandling, s. 41.

Hvis en person, der anser sig for krænket efter § 3, herefter påviser faktiske omstændigheder, som giver anledning til at formode, at der er udøvet direkte eller indirekte forskelsbehandling, påhviler det modparten at bevise, at princippet om ligebehandling ikke er blevet tilsidesat.

Det skal endelig bemærkes, at bestemmelserne i direktiv 2000/43, som ligeledes anført ovenfor vedrørende EU-Domstolens dom i sag C-391/09, *Runevič-Vardyn og Wardyn*, skal fortolkes og anvendes således, at de respekterer rettighederne, overholder principperne og fremmer anvendelsen af Den Europæiske Unions Charter om Grundlæggende Rettigheder (Charteret), jf. Charterets artikel 51.

I tillæg til Charteret artikel 21, der kodificerer det grundlæggende princip om ikke-forskelsbehandling, følger det af Charterets artikel 7, at alle har ret til respekt for sit privatliv og familieliv, sit hjem og sin kommunikation. Af forklaringerne til Charteret fremgår det, at Charterets artikel 7 svarer til de rettigheder der følger af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions (EMRK) artikel 8. Charteret indeholder i artikel 34, stk. 3, også en ret til social bistand og boligstøtte, der skal sikre en værdig tilværelse for alle, der ikke har tilstrækkelige midler.

2.2. EMRK

EMRK artikel 14 indeholder et forbud mod forskelsbehandling, idet det med denne bestemmelse skal sikres, at nydelsen af EMRKs rettigheder og friheder kan ske uden forskel på grund af køn, race, farve, sprog, religion, politisk eller anden overbevisning, national eller social oprindelse, tilhørighed til et nationalt mindretal, formueforhold, fødsel eller ethvert andet forhold.

Opregningen af forbudte diskriminationsgrunde er ikke udtømmende.

EMRK artikel 14 finder anvendelse, når sagen falder inden for en eller flere af EMRKs rettighedsområde, uden at det er påkrævet, at der foreligger en overtrædelse af den materielle bestemmelse i EMRK.

I dette tilfælde falder sagen inden for de områder, der er beskyttet efter EMRK artikel 8, EMRK Tillægsprotokol nr. 1, artikel 1, og EMRKs Tillægsprotokol nr. 4, artikel 2.

EMRK artikel 8 beskytter mod vilkårlige indgreb i individets ret til respekt for sit privat- og familieliv, sit hjem og sin korrespondance. En offentlig myndigheds indgreb i EMRK art. 8 er alene tilladt, hvis det kan retfærdiggøres efter bestemmelsens stk. 2, der kræver, at indgrebet har hjemmel i national ret og er nødvendigt i et demokratisk samfund af hensyn til et af de i bestemmelsen oplyste legitime formål.

Hvorvidt en lokalitet udgør et 'hjem' efter EMRK artikel 8 afhænger af de faktisk omstændigheder, navnlig tilstedeværelsen af tilstrækkeligt og vedvarende bånd til et bestemt sted, jf. hertil bl.a. dom af 17. oktober 2013, *Winterstein m.fl. mod Frankrig* (27013/07), præmis 141 med henvisninger til

øvrig domspraksis. En udsættelsesordre udgør således et indgreb i individets ret til respekt for sit hjem, også selvom udsættelsesordren ikke er gennemført endnu, jf. dom af 12. juni 2014, *Berger-Krall m.fl. mod Slovenien* (14717/04), præmis 254 og 265, og dom af 22. oktober 2009, *Paulic mod Kroatien* (3572/06), præmis 38.

En udsættelse fra ens hjem vil desuden udgøre et indgreb i individets ret til privat- og familieliv, såfremt udsættelsen kan have negative konsekvenser for individets sociale og familiære bånd, jf. dom af 24. april 2012, *Yordanova m.fl. mod Bulgarien* (25446/06), præmis 105.

EMRK Tillægsprotokol nr. 1, artikel 1, berettiger enhver person til uforstyrret nydelse af sin ejendom. Ingen må fratages sin ejendom undtagen af hensyn til almenvellet og i overensstemmelse med de i loven fastsatte tilfælde og ved lov fastsatte betingelser.

EMD har anerkendt, at lejemål kan være beskyttet af tillægsprotokollens artikel 1, jf. bl.a. dom af 24. juni 2003, *Stretch mod Storbritannien* (44277/98), præmis 32-35.

EMRK Tillægsprotokol nr. 4, artikel 2, stk. 1, bestemmer at enhver, der lovligt opholder sig på en stats territorium, inden for dette territorium har ret til at bevæge sig frit og til frit at vælge sin bopæl. Retten til frit at vælge sin bopæl kan kun begrænses, når det er i overensstemmelse med loven og nødvendigt i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed eller offentlige tryghed, for at opretholde offentlig orden, forebygge kriminalitet, beskytte sundheden eller sædeligheden eller for beskyttelsen af andres rettigheder og friheder, jf. artikel 2, stk. 3. I særlige områder kan retten til frit at vælge sin bopæl ligeledes begrænses, hvis det er i overensstemmelse med loven og retfærdiggjort af hensyn til almenvellet i samfundet, jf. artikel 2, stk. 4.

3. Transport- og Boligministeriets godkendelse af udviklingsplanen for Mjølnerparken og forskelsbehandling

3.1. Direkte forskelsbehandling

Til støtte for den nedlagte påstand gøres det i første række gældende, at Transport- og Boligministeriets godkendelse af Udviklingsplanen udgør direkte forskelsbehandling i strid med § 3, stk. 2, jf. stk. 1, i lov om etnisk ligebehandling, og i strid med EMRK artikel 14, jf. artikel 8, artikel 4 i Tillægsprotokol nr. 4 til EMRK, og artikel 1 i Tillægsprotokol nr. 1 til EMRK.

Transport- og Boligministeriets godkendelse af udviklingsplanen ses indledningsvist omfattet anvendelsesområdet for lov om etnisk ligebehandling, idet der er tale om godkendelse af en plan, der er knyttet til offentlig virksomhed, for så vidt angår sagsøgernes adgang til og bevarelse af en bolig, der er tilgængelig for offentligheden.

Efter almenboligloven har de almene boligorganisationer således til opgave at stille passende boliger til rådighed for alle med behov herfor til rimelig husleje samt at give beboerne indflydelse på egne boligforhold, jf. almenboliglovens § 5 b.

Som følge af Udviklingsplanen for Mjølnerparken, som Transport- og Boligministeriet har godkendt, bliver samtlige sagsøgere på grund af race eller etnisk oprindelse behandlet ringere end beboere i andre almenboligområder, der ikke er klassificeret som en "hård ghetto".

Der er herved tale om ringere behandling af sagsøgerne, fordi de på grund af Udviklingsplanen er under konkret trussel om udsættelse fra deres nuværende bolig. Såfremt Mjølnerparken ikke var kategoriseret som en "hård ghetto", ville sagsøgerne ikke være i en situation, hvor de står til at blive udsat af eller få opsagt deres bolig, idet der i så fald ikke havde været krav om en udviklingsplan med reduktion af antallet af familieboliger efter almenboliglovens § 168 a. Det skal i øvrigt bemærkes, at det fremgår af Udviklingsplanen, at genhusningsforpligtelsen håndteres i regi af Helhedsplanen, jf. bilag 3 s. 6. I praksis betyder dette, at den genhusningsforpligtelse, der følger af almenlejelovens § 86, stk. 1, hvorefter genhusning i forbindelse med en overdragelse af en bolig som led i en udviklingsplan skal ske i samme område, reelt undermineres og ikke anvendes. Når genhusning håndteres i regi af helhedsplanen betyder det således, at sagsøgerne og alle øvrige beboere i de pågældende karrer, der skal bortsælges efter renovering, risikerer at blive tilbudt genhusning uden for Mjølnerparken – og under alle omstændigheder ikke har retligt krav på genhusning i Mjølnerparken.

Anvendelsen af betegnelsen "ghetto" om sagsøgernes boliger indebærer videre, at sagsøgerne stigmatiseres som "ghetto"-beboere, et udtryk som den nuværende boligminister har anerkendt er negativt og påvirker beboerne, jf. udtalelse til Danmarks Radio (**bilag 23**). Udtrykket "ghetto" er, udover at være negativt ladet i sig selv, et ord som siden 1990'erne er blevet koblet tættere og tættere sammen med udtrykket "ikkevestlig indvandrere og efterkommere", og som med lov nr. 1322 af 27. november 2018 nu er fuldstændig uløseligt forbundet med andelen af ikkevestlig indvandrere og efterkommere.

Skiftende regeringer har med diverse ghetto-pakker tillagt udtrykket "ikkevestlige indvandrere og efterkommere" negative konnotationer, såsom manglende vilje til at arbejde og integrere sig i det danske samfund og antydning, at denne gruppe af borgere ikke er "danske". Dette understøttes af, at det af udspillet "Ét Danmark uden parallelsamfund – Ingen ghettoer i 2030" bl.a. fremgår, jf. udspillet s. 4:

"Der er opstået parallelsamfund blandt personer med ikke-vestlig baggrund. Alt for mange indvandrere og efterkommere er endt uden tilknytning til det omgivende samfund. Uden uddannelse. Uden job. Og uden at kunne et tilstrækkeligt dansk."

Og videre, jf. udspillet s. 5:

"Vi har fået en gruppe borgere, som ikke tager danske normer og værdier til sig. Hvor kvinder regnes for mindre værd end mænd. Hvor social kontrol og manglende ligestilling sætter snævre grænser for den enkeltes frie udfoldelse."

Og endelig, jf. udspillet s. 6:

"Der er kun én vej. Ghettoerne skal helt væk. Parallelsamfundene skal nedbrydes. Og vi skal sikre os, at nye ikke opstår. Der skal én gang for alle tages livtag med den meget store integrationsopgave, hvor en gruppe af indvandrere og efterkommere ikke har taget danske værdier til sig, og isolerer sig i parallelsamfund."

Disse omstændigheder understreges ligeledes i de almindelige bemærkninger til lov nr. L 38 af 3. oktober 2018, pkt. 2.6.2., hvor det fremgår bl.a., at:

“Der er behov for at ændre beboersammensætningen i de udsatte boligområder, hvor en høj andel af beboerne er uden for arbejdsmarkedet, og hvor mange er på overførselsindkomster. **Det er specielt her, at mange af beboerne – ofte indvandrere fra ikkevestlige lande og efterkommere af indvandrere – lever i isolerede enklaver og ikke i tilstrækkeligt omfang tager danske normer og værdier til sig (...)**”

(min fremhævning)

Det bemærkes, at den forskelsbehandling, der herved kommer til udtryk, er sammenlignelig med de faktiske omstændigheder i EU-Domstolens dom i sag C-83/14, CHEZ Razpredelenie Bulgaria, hvor EU-Domstolen fandt, at en praksis hvorefter elektricitetsmålere kun blev opsat i forhøjede højder i områder med en høj koncentration af beboere med roma oprindelse udgjorde ringere behandling, fordi en sådan praksis i sig selv var stødende og stigmatiserende, jf. præmis 87.

Dette understreger yderligere, at truslen om opsigelse, der følger af Udviklingsplanen, udgør ringere behandling i lov om etnisk ligebehandlings forstand.

Samtlige sagsøgere befinder sig i en tilsvarende situation som beboere i andre almene boligområder, som ikke er omfattet af kravet om at udarbejde en udviklingsplan, fordi områderne ikke er klassificeret som en “hård ghetto”.

Sagsøgerne er herved ikke mindst i en identisk situation med almene boligområder, der er klassificeret som et “udsat boligområde” efter almenboliglovens § 61 a, stk. 1, og har opfyldt betingelserne herfor i fire år eller mere. Det eneste, der adskiller Mjølnerparken fra sådanne “udsatte boligområder” efter almenboliglovens § 61 a, stk. 1, er andelen af “ikkevestlige indvandrere og efterkommere” bosat i området.

Baggrunden for, at sagsøgerne således bliver behandlet ringere end andre ses dermed at være knyttet til begreberne “race eller etnisk oprindelse”, som omfattet af udtrykket “ikkevestlige indvandrere og efterkommere” som anført nedenfor.

Truslen om udsættelse fra eller opsigelse af sagsøgernes boliger eksisterer dermed primært, fordi mere end 50 pct. af beboerne i Mjølnerparken er defineret som “ikkevestlige indvandrere og efterkommere”.

Selvom begrebet “ikkevestlige indvandrere og efterkommere” ikke er defineret i almenboligloven, er begrebet siden 2002 blevet anvendt af Danmarks Statistik.

Kategorien “ikkevestlige” omfatter indvandrere og efterkommere fra alle andre lande end EU, Andorra, Australien, Canada, Island, Liechtenstein, Monaco, New Zealand, Norge, San Marino, Schweiz, USA og Vatikanstaten. Australien og New Zealand tæller således ikke med som “ikke-vestlig”, hvilket understreger, at den danske definition ikke er baseret på landenes geografiske beliggenhed. Selvom landene i kategorien “vestlig” mangler geografisk sammenhæng, har de én ting til fælles: Alle landene har flertalsbefolkninger, der opfattes som hvide.

Indvandrere er herved defineret som en person født i udlandet, hvis forældre begge enten er udenlandske statsborgere eller født i udlandet. Når kun én forældre kendes, klassificeres et individ som indvandrer, hvis vedkommende er født i udlandet, og den kendte forælder er udenlandsk statsborger

eller er født i udlandet. Hvis der ikke findes oplysninger om nogen af forældrene, og personen er født i udlandet, opfattes personen også som indvandrer.

En efterkommer er defineret som en person født i Danmark, hvis forældre er indvandrere eller efterkommere med udenlandsk statsborgerskab. Når kun én forælder kendes, klassificeres et individ som efterkommer, hvis den kendte forælder er indvandrer eller efterkommer med udenlandsk statsborgerskab. Hvis der ikke findes oplysninger om nogen af forældrene, og personen er født i Danmark men er udenlandsk statsborger, defineres vedkommende som efterkommer.

Ovennævnte definition omfatter ikke personer, der kategoriseres som værende af 'dansk oprindelse', hvilket omfatter personer, hvor mindst én af vedkommendes forældre er født i Danmark og har dansk statsborgerskab. At være født i Danmark medfører ikke automatisk tildeling af dansk statsborgerskab, og personer, der kun har én forælder, som er født i Danmark, men ikke er dansk statsborger, vil derfor kunne være omfattet af kategorien "efterkommer", uanset at personen selv er født i Danmark og er dansk statsborger.

Det bemærkes, at begrebet "ikkevestlige indvandrere og efterkommere" dermed ikke er et nationalitetskriterium, men at det heller ikke alene er et kriterium om fødeland. Der er derimod tale om et kriterium, der er baseret på individers oprindelse, herunder vedkommendes forældres fødeland og statsborgerskab. Kriteriet "ikkevestlige indvandrere og efterkommere" er baseret på en klar opdeling mellem "vestlig oprindelse" (der vedrører en vilkårlig gruppe af lande med hvide flertalsbefolkninger, snarere end et veldefineret område som EU eller EFTA) og "ikkevestlig oprindelse". Dette påvirker ikke alene dem, som er født uden for EU og EFTA, men også personer, som er født og opvokset i Danmark. Et fokus på oprindelse frem for fødested understreger herved, at kriteriet "ikkevestlig" er baseret på arvelige egenskaber snarere end neutrale faktorer såsom fødeland.

Det bemærkes på den baggrund, at klassificering som "ikkevestlig indvandrer eller efterkommer" dermed ikke er sammenligneligt med begrebet "fødeland", som EU-Domstolen i sag C-668/15, Jyske Finans A/S, fandt ikke hviler direkte på en bestemt etnisk oprindelse, jf. dommens præmis 20-23.

Selv hvis kriteriet "ikkevestlige indvandrere og efterkommere" per definition hos Danmark Statistik ikke siger noget direkte om en persons race eller etniske oprindelse, bemærkes det, at det ikke er definitionen af et begreb, som er afgørende for, om der er sket direkte forskelsbehandling på grund af race eller etniske oprindelse. Det afgørende er derimod, at etnisk oprindelse eller race har haft en betydning for iværksættelsen af den foranstaltning – dvs. fastsættelsen af et kriterium – som medfører ringere behandling af en person.

I den forbindelse gør sagsøgerne gældende, at kriteriet "ikkevestlige indvandrere og efterkommere" må ansues og vurderes i den kontekst, hvori det anvendes. Denne opfattelse understøttes af EU-Domstolens dom i sagen C-54/07, Feryn, hvor EU-Domstolen fandt, at det udgjorde direkte forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse, at en virksomhed i offentlige erklæringer havde givet udtryk for, at virksomheden ønskede at ansætte en installatør, men at der ikke kunne ansættes udlændinge som følge af kundernes manglende vilje til at give udlændinge adgang til deres bopæl under arbejdets udførelse. EU-Domstolen foretog herved en vurdering af begrebet "udlændinge", der ikke var nærmere afgrænset, i den konkrete kontekst det var blevet anvendt, og fandt at det var knyttet til begreberne "race og etnisk oprindelse".

Det gøres i lyset heraf gældende, at kriteriet "ikkevestlige indvandrere og efterkommere", som dette kriterium anvendes i almenboligloven, er direkte og uløseligt forbundet med race og etnisk oprindelse. Dette understøttes af, at det allerede ved indførelsen af lov nr. 1609 af 26. december 2013 blev anført, at kriteriet var vigtigt for at sikre fokus på områder med en høj koncentration af beboere med anden etnisk herkomst.

I de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 45 af 31. oktober 2013, pkt. 3.1.2., anføres således vigtigheden af, at beboere i de pågældende boligområder, omgås hinanden "*på tværs af etnisk oprindelse*".

At kriteriet "ikkevestlige indvandrere og efterkommere", som det bliver anvendt i almenboligloven er direkte og uløseligt sammenhængende med race og etnisk oprindelse, understøttes yderligere af, at den daværende regering, der stod bag initiativet til ændringen af almenboligloven i 2018 med udspillet "Ét Danmark uden parallelsamfund – ingen ghettoer i 2030", i udspillet eksplicit henviser til etnisk oprindelse, som afgørende kriterium.

Det anføres således, jf. Udspillet "Ét Danmark uden parallelsamfund – ingen ghettoer i 2030", side 14, bl.a., at:

"Den hidtidige indsats har primært fokuseret på boligsociale indsatser, som ikke har vist sig at være i stand til væsentligt at ændre beboersammensætningens karakteristika. Det er ikke lykkedes at flytte området tilstrækkeligt i forhold til ghettolistens kriterier vedrørende arbejdsmarkedstilknøytning, uddannelse, **etnisk oprindelse** eller indkomstniveau. (...)"

(min fremhævnings)

Det bemærkes hertil, at forskelsbehandling på baggrund af formodet race eller etnisk oprindelse knyttet til enkeltpersoner eller grupper af beboere ligeledes er forbudt efter etnisk lov om ligebehandling, jf. betænkning nr. 1422/2002, s. 292 og 294, og EU-Kommissionens forslag til det etniske ligebehandlingsdirektiv (KOM(1999) 566 endelig), s. 6.

Selv hvis kriteriet "ikkevestlige indvandrere og efterkommere" ikke per definition er direkte og uløseligt sammenhængende med race eller etnisk oprindelse, gøres det gældende, at dette kriterium anvendt i almenboliglovens karakterisering af et ghettoområde i lovens § 61 a på baggrund af den daværende regerings formodning om den etniske oprindelse hos beboerne i almenboligområder med "ikkevestlig" baggrund, som ønskedes reguleret, udgør forskelsbehandling. Dette understøttes bl.a. af, at den daværende regering i udspillet "Ét Danmark uden parallelsamfund – ingen ghettoer i 2030" sammenkæder begrebet "ikkevestlig" med forhold, der vedrører etnisk oprindelse såsom kultur og religion.

I udspillet er det således gjort klart, at tiltagene i Ghettopakken, herunder fremsættelsen og vedtagelsen af lovforslag nr. L 38 af 10. oktober 2018 om ændring af lov om almene boliger m.v. er sigtet mod dem, som har andre "normer" og religiøse værdier end flertallet i Danmark – som er hvide og kristne. Dette gentages i de almindelige bemærkninger i lov nr. L 38 af 3. oktober 2018, pkt. 2.6.2. Sammenholdes definitionen af "ikkevestlig oprindelse" med de associationer, som dette begreb er blevet tillagt i Danmark, viser det en praksis, hvorefter ikke-kristne opfattes i en racemæssig sammenhæng.

Ved at anvende kriteriet "ikkevestlige indvandrere og efterkommere", som det udslagsgivende kriterium for, at et boligområde bliver klassificeret som en "ghetto" og efter fire år som en "hård ghetto", hviler Udviklingsplanen og den ringere behandling, der følger af godkendelsen af Udviklingsplanen, dermed direkte på race og etnisk oprindelse. Sagsøgerne bliver derfor behandlet ringere på baggrund af en foranstaltning baseret på og iværksat efter kriterierne "race og etnisk oprindelse". Dette gør sig gældende uafhængigt af, om Udviklingsplanen tillige rammer personer med en bestemt race eller etnisk oprindelse eller også rammer personer, der ikke besidder sådanne karakteristika, f.eks. som sagsøger 10 og 11, jf. sag C-83/14, CHEZ Razpredelenie Bulgaria, præmis 95.

Det gøres således gældende, at der foreligger påviste faktiske omstændigheder, der giver anledning til at formode, at der er udøvet forskelsbehandling i strid § 3 i lov om etnisk ligebehandling og EU-retten. Når faktiske omstændigheder er påvist, er det herefter op til Transport- og Boligministeriet at bevise, at godkendelsen af Udviklingsplanen udelukkende er baseret på objektive forhold uden nogen forbindelse til kriterierne race og etnisk oprindelse.

Det gøres på den baggrund sammenfattende gældende, at Transport- og Boligministeriets godkendelse af Udviklingsplanen udgør direkte forskelsbehandling i strid med § 3 i lov om etnisk ligebehandling og EU-retten.

Det gøres videre gældende, at Bolig- og Transportministeriets godkendelse af Udviklingsplanene er i strid med forbuddet mod forskelsbehandling, som det findes i EMRK artikel 14.

Det følger af EMRK artikel 14, at nydelsen af EMRKs rettigheder og friheder skal ske uden forskel på grund af en række ikke udtømmende opregnede grunde, herunder race, farve, religion, national eller social oprindelse.

EMRK artikel 14 finder anvendelse, når en konkret situation falder inden for en eller flere af EMRKs rettigheders område.

For så vidt angår samtlige sagsøgere, ses godkendelsen af Udviklingsplanene konkret at berøre de områder, der er beskyttet i EMRK artikel 8 (privatliv), EMRK Tillægsprotokol nr. 1, artikel 1 (ejendomsret), og EMRK Tillægsprotokol nr. 4, artikel 2 (frihed til at bosætte sig).

Det gøres gældende, at sagsøgerne på grund af godkendelsen af Udviklingsplanen bliver forskelsbehandlet på grund af deres status som "hård ghetto"-beboere. Dette alene udgør "anden status" efter EMRK artikel 14 og er således omfattet af diskriminationsforbuddet. Sagsøgernes status som beboere i en "hård ghetto" er derudover, som anført ovenfor, uløseligt sammenhængende med kendetegnet ved områdets overvægt af beboere med "ikkevestlig oprindelse".

Det følger i den forbindelse – som anført – at kriteriet "ikkevestlig oprindelse" i almenboligloven ses direkte knyttet til race og etnisk oprindelse, hudfarve, religion, national og social oprindelse og tilhørsforhold til en national minoritet omfattet af EMRK artikel 14.

Det forhold, at sagsøger nr. 10 og 11, ikke måtte være omfattet af det anvendte kriterium om "ikkevestlige indvandrere og efterkommere", er herved i sig selv uden betydning, idet de er omfattet som følge af deres status som beboere i en "hård ghetto". Det bemærkes hertil, at EMDs storkammer i dom af 19. december 2018, *Molla Sali mod Grækenland* (20452/14) har bekræftet, at "discrimination

by association", hvor en person forskelsbehandles på grund af en anden persons forhold, er dækket af EMRK artikel 14, jf. dommens præmis 134.

Sagsøgerne er alle som "hård ghetto"-beboere, som tidligere anført, i en sammenlignelig situation med beboere i "udsatte boligområder", der i fire år eller mere har haft de samme socioøkonomiske udfordringer, men som ikke er pålagt at reducere antallet af familieboliger i medfør af en udviklingsplan.

Som eksempel kan sammenlignes med Byparken/Skovparken i Svendborg, som i 2019 var på regeringens liste over "udsatte boligområder" (**bilag 24**). Her bor 1.422 beboere sammenlignet med 1.659 beboere i Mjølnerparken. Byparken/Skovparken-området har 50,5 pct. beboere uden for arbejdsmarkedet sammenlignet med 38 pct. i Mjølnerparken. Byparken/Skovparken-området har 1,88 pct. dømtede personer mod 2,02 pct. i Mjølnerparken. Byparken/Skovparken-området har 68,9 pct. beboere, som kun har grundskolen som uddannelse mod 75,2 pct. i Mjølnerparken. Endelig udgør den gennemsnitlige bruttoindkomst 58,6 pct. af den gennemsnitlige bruttoindkomst for samme gruppe i regionen i Byparken/Skovparken-området, mens det for Mjølnerparken udgør 49,6 pct.

Byparken/Skovparken i Svendborg har haft stort set de samme socioøkonomiske udfordringer de sidste fire år. Byparken/Skovparken var således på regeringens "Ghettoliste" i 2015 (**bilag 25**) og 2016 (**bilag 26**). Området udgik af "Ghettolisten" i 2017, idet området dette år kun opfyldte to ud af de fem daværende kriterier (**bilag 27**, s. 3). Området kom efter lovændringen i 2018 på listen over "udsatte boligområder" (**bilag 28**), hvor området også fremgik i 2019, jf. bilag 24. Byparken/Skovparken i Svendborg har i alle disse år haft under 50 pct. beboere med "ikkevestlig oprindelse".

Til trods for, at et område som Byparken/Skovparken således er i en sammenlignelig situation mht. socioøkonomiske forhold mv. som Mjølnerparken, og har været det i de sidste fire år, risikerer beboerne Byparken/Skovparken ikke at miste deres hjem som følge af en udviklingsplan, idet Byparken/Skovparken ikke har haft mere end 50 pct. beboere med "ikkevestlig" oprindelse i de sidste fire år.

Ved Transport- og Boligministeriets godkendelsen af Udviklingsplanen, som er påkrævet efter almenboligloven, bliver sagsøgerne således stillet ringere end lejere i øvrige almene boligområder. Der henvises i den forbindelse til det tidligere fremførte om, at lejerne ikke er garanteret genhusning i området, idet det af Udviklingsplanen følger, at lejerne skal genhuses efter den fysiske helhedsplan.

Det gøres på den baggrund gældende, at der foreligger og er påvist omstændigheder, der underbygger, at sagsøgerne bliver forskelsbehandlet på grund af andelen af Mjølnerparkens beboeres etniske oprindelse. Det pålægger herefter Transport- og Boligministeriet at påvise, at forskelsbehandlingen er retfærdiggjort, og der ses ikke at foreligge oplysninger, der kan understøtte sådan retfærdiggørelse af forskelsbehandlingen, jf. bl.a. dom af 13. november 2007, *D.H. m.fl. mod Tjekkiet* (57325/00), præmis 177.

Under alle omstændigheder gøres det gældende, at forskelsbehandlingen af sagsøgerne alene kan retfærdiggøres, hvis det kan påvises, at forskelsbehandlingen forfølger et sagligt formål, og der er proportionalitet mellem mål og midler. Der henvises til stævningens øvrige afsnit herom. Derudover bemærkes det, at retfærdiggørelsen for forskelsbehandlingen ikke må være knyttet til forhold, der

direkte vedrører etnisk oprindelse, jf. bl.a. dom af 19. december 2018, *Molla Sali mod Grækenland* (20452/14), præmis 135.

Det følger i den forbindelse af praksis fra EMD, at forskelsbehandling som udelukkende eller i afgørende grad er baseret på etnisk oprindelse ikke kan retfærdiggøres i et moderne og demokratisk samfund, der netop er funderet på principper om pluralisme og respekt for kulturelle forskelle, jf. bl.a. dom af 13. november 2007, *D.H. m.fl. mod Tjekkiet* (57325/00), præmis 176.

Selv hvis kriteriet "ikkevestlige indvandrere og efterkommere" ikke måtte anses som direkte og uløseligt sammenhængende med etnisk oprindelse medfører kriteriet per definition forskelsbehandling på grund af nationalitet og national oprindelse, hvilket ifølge EMD alene kan retfærdiggøres, hvis der foreligger tungtvejende grunde for forskelsbehandlingen, jf. bl.a. dom af 16. september 1999, *Gaygusuz mod Østrig* (17371/90), præmis 42.

Det fremgår således af Trafik- Bygge- og Boligstyrelsens notat af 10. december 2018 udarbejdet med et bidrag fra Justitsministeriets side, at det tilkendegives, at det ikke er sagligt at anvende kriteriet "ikkevestlig oprindelse" ved anvisning af almene boliger, selv hvis formålet med anvendelsen af kriteriet er at ændre beboersammensætningen i et boligområde og forhindre at boligområdet bliver en "ghetto", idet dette vil stride imod EMRK artikel 14.

Dette understøtter, at det heller ikke kan retfærdiggøres at anvende kriteriet "ikkevestlig oprindelse" ved beslutningen om, at antallet af familieboliger skal reduceres med den følge, at sagsøgerne mister deres hjem og bolig, hvilket er konsekvensen af Transport- og Boligministeriets godkendelse af Udviklingsplanen.

Det gøres videre gældende, at den godkendte Udviklingsplan og almenboliglovens § 61 a, som ændret ved lov nr. 1322 af 27. november 2018, er baseret på rent spekulative argumenter om personers "oprindelse" som et afgørende element for integration. Som anført tidligere fremgår det direkte i lovbemærkningerne knyttet til lovforslaget til lov nr. 1322 af 27. november 2018, at "ikkevestlig" levevis forbindes med negative attributter og fordomme.

Det gøres på den baggrund gældende, at Transport- og Boligministeriets godkendelse af Udviklingsplanene er knyttet til omstændigheder, der er sammenlignelige med EMD's dom af 24. maj 2016 i *Biao mod Danmark* (38590/10). I sagen fandt EMD, at den danske regerings hensigt om at forbedre integrationen af "både bosiddende udlændinge og bosiddende danske statsborgere af udenlandsk afstamning" ved at vanskeliggøre familiesammenføring for personer med mindre end 28 års dansk statsborgerskab var baseret på "temmelig spekulative argumenter særligt med hensyn til, hvornår det i almindelighed kan siges, at en dansk statsborger har skabt så stærke bånd til Danmark, at en familiesammenføring med en udenlandsk ægtefælle har udsigt til at lykkes fra et integrationsperspektiv," jf. dommens præmis 125.

EMD fandt ligeledes, at nogle af de argumenter og udtalelser, som var fremsat i bemærkningerne til de pågældende bestemmelser i loven, satte danske statsborgere med ikke-dansk etnisk oprindelse i et dårligt lys, for eksempel i relation til giftemønstre mv. EMD fandt herefter, at den danske regering ikke i tilstrækkeligt omfang havde godtgjort, at forskelsbehandlingen, som var et resultat af den pågældende lov, var baseret på objektive kriterier uden relation til etnisk oprindelse, jf. dommens præmis 127, hvorfor EMD endte med at finde, at der var sket en krænkelse af klagernes rettigheder

efter EMRK artikel 14 sammenholdt med artikel 8. Generelle og forudindtagede antagelser eller fremherskende sociale fordomme i et land kan således ikke udgøre tilstrækkelig retfærdiggørelse for en forskelsbehandling, jf. hertil tillige EMD's dom af 22. marts 2012 i *Konstantin Markin mod Rusland* (30078/06), præmis 142-143.

Det gøres gældende, at almenboliglovens § 61 a, der er knyttet til Transport- og Boligministeriets godkendelse af Udviklingsplanene, på samme måde indeholder spekulative elementer af integration og levevis for "ikkevestlige indvandre og efterkommere" og generelle forudindtaget antagelser, hvorfor godkendelsen af Udviklingsplanen ikke er retfærdiggjort på baggrund af objektive kriterier uden forbindelse til etnisk oprindelse.

Det bemærkes dertil, at EMD i *Biao mod Danmark* i sin vurdering ligeledes lagde vægt på, at adskillige uafhængige organer havde udtalt bekymring omkring den diskriminerende effekt af 28-års reglen, jf. dommens præmis 136, og at der således forelå klare indikationer på, at etnisk oprindelse, var motiverende for den konkrete regel.

Det samme gør sig gældende for så vidt angår brugen af begreberne "ghetto" og "ikkevestlig" knyttende sig til bl.a. regler i almenboligloven, hvor der af organer, der påser Danmarks overholdelse af sine internationale forpligtelser, er påpeget en nærliggende risiko for diskriminerende tiltag i indsatserne rettet mod socialt udsatte boligområder.

The European Commission against Racism and Intolerance ('ECRI') frarådede allerede i sin rapport om Danmark offentliggjort 22. maj 2012 om at anvende begrebet "ghetto", idet det er stigmatiserende for minoritetsgrupper.

FN's Komité for Økonomiske, Sociale og Kulturelle Rettigheder har i sin seneste landerapport om Danmark af 12. november 2019 udtalt følgende omkring lov nr. 1322 af 27. november 2018, jf. rapportens side 7, pkt. 51:

"The Committee is also concerned that the law is discriminatory as it introduces the categorization of areas as "ghettos", defined by the proportion of residents from "non-Western" countries. Thus it not only results in discrimination based on ethnic origin and nationality, but also further marginalizes those residents (...)"

På baggrund heraf anbefaler Komitéen bl.a. at fjerne kriteriet "ikkevestlig", og anfører, jf. side 8, pkt. 52(a):

"Remove the definitional element of a "ghetto" with reference to residents from "non-Western" countries, a discriminator on the basis of ethnic origin and nationality (...)"

Endelig har den Rådgivende Komité for Rammekonventionen om Beskyttelse af Nationale Mindretal under Europarådet i sin femte udtalelse om Danmark af 7. november 2019 udtrykt alvorlig bekymring for brugen af begreberne "vestlige" og "ikkevestlige" indvandrere og efterkommere. Særligt anvendelse af kriteriet "ikkevestlige indvandrere og efterkommere" til at udpege, hvornår der er tale om et "ghetto-område", og håndhævelsen af særregler i disse områder, f.eks. nedbringelsen af andelen af almene familieboliger, førte til følgende anbefaling fra Den Rådgivende Komité, jf. udtalelsens præmis 46:

“The Advisory Committee urges the authorities to reconsider the concepts of ‘immigrants and descendants of immigrants of Western origin’ and ‘immigrants and descendants of immigrants of non-Western origin’, both based on the arbitrary aggregation of statistics related to place of birth or citizenship, and their subsequent application in the framework of the so-called “Ghetto law” leading to possible discrimination on the grounds of citizenship, ethnic affiliation and place of residence.”

Det gøres på den baggrund sammenfattende gældende, at der er sket en krænkelse af sagsøgernes rettigheder efter EMRK artikel 14 sammenholdt med EMRK artikel 8, EMRK Tillægsprotokol nr. 1, artikel 1, og EMRK Tillægsprotokol nr. 4, artikel 2.

3.2. Indirekte forskelsbehandling

Til støtte for den nedlagte påstand gøres det *i anden række* gældende, at godkendelsen udgør indirekte forskelsbehandling på grund af race og etnisk oprindelse i strid med § 3, stk. 3, jf. stk. 1, i lov om etnisk ligebehandling og EU-retten, EMRK artikel 14, jf. artikel 8, artikel 4 i Tillægsprotokol nr. 4 til EMRK, og artikel 1 i Tillægsprotokol nr. 1 til EMRK.

I det omfang, at det lægges til grund, at kriteriet “ikkevestlige indvandrere og efterkommere” er et neutralt kriterium, der ikke i sin anvendelse i almenboligloven er direkte og uløseligt sammenhængende med race og etnisk oprindelse, gøres det gældende, at Transport- og Boligministeriets godkendelse af Udviklingsplanen vil stille særligt personer med bestemt race og etnisk minoritetsoprindelse ringere end andre personer.

Det gøres i den forbindelse gældende, at godkendelse af Udviklingsplanen ikke er objektivt begrundet i et sagligt formål. Selv hvis det lægges til grund, at der forfølges et sagligt formål, gøres det gældende, at midlerne (bortsalg) til at opfylde dette formål ikke er hensigtsmæssige og nødvendige.

At godkendelsen af Udviklingsplanen stiller personer med bestemt race og etnisk minoritetsoprindelse ringere end andre underbygges bl.a. af, at Mjølnerparkens beboersammensætning udgør 80,5 pct. personer med “ikkevestlig” baggrund, jf. bilag 2, s. 2, og tal fra 1. januar 2019 viser, at set under ét har over halvdelen af alle “ikkevestlige indvandrere og efterkommere” i Danmark oprindelse fra Tyrkiet, Syrien, Irak, Libanon, Pakistan, Bosnien-Hercegovina, Iran, Somalia, Afghanistan og Vietnam (**bilag 29**).

Det understøttes yderligere af, at det i analysen fra Økonomi- og Indenrigsministeriet fra februar 2018 er anført, at ud af de 74.000 personer med ikkevestlig baggrund, som ifølge analysen kan siges at tilhøre et “parallelsamfund”, bor 40 pct. i et alment boligområde, hvor der bor mange beboerne med ikkevestlig baggrund. Det fremgår videre bl.a., jf. bilag 22, s. 2, at:

“Personer med tyrkisk oprindelse antalsmæssigt den største **etniske gruppe**. Relativ set er personer med somalisk eller libanesisk oprindelse blandt de **etniske grupper**, hvor flest indgår. 44 pct. af alle med somalisk oprindelse og 41 pct. af alle med libanesisk oprindelse indgår i gruppen.”

(min fremhævelse)

Det bemærkes hertil, at forståelsen af indirekte forskelsbehandling i lov om etnisk ligebehandling og direktiv 2000/43 i nærværende sag adskiller sig fra EU-Domstolens dom i sag C-668/15, Jyske Fi-

nans, idet forskelsbehandlingen i nærværende sag ikke er knyttet til et neutralt kriterium, der generelt er mere egnet til at påvirke personer med en anden etnisk baggrund end dansk, eller at kriteriet stiller personer med etnisk oprindelse fra et fødeland uden for EU/EØS ringere. I nærværende sag ses kriteriet "ikkevestlig", som det anvendes i almenboligloven, at være egnet til i højere grad at ramme personer med *bestemte* racemæssige og etnisk oprindelser.

Efter bemærkningerne til lov om etnisk forskelsbehandling er det imidlertid ikke et krav, at kriteriet alene berører personer af en enkelt bestemt etnisk oprindelse. Et kriterium, der i praksis stiller personer, som har forskellig etnisk oprindelse, ringere end andre personer, kan også indebære en overtrædelse af forbuddet mod indirekte forskelsbehandling, jf. betænkning nr. 1422/2002, s. 296.

På den baggrund og under henvisning til de faktiske omstændigheder, som giver anledning til at formode, at det tilsyneladende neutrale kriterium "ikkevestlige indvandrere og efterkommere" stiller personer af en eller flere bestemte etniske oprindelser eller race ringere end andre personer, vil denne forskelsbehandling – der kommer til udtryk i Transport- og Boligministeriets godkendelse af udviklingsplanene – alene være lovlig, hvis kriteriets anvendelse er objektivt begrundet i et sagligt formål, og at midlerne til at opnå dette formål er hensigtsmæssige og nødvendige, jf. lov om etnisk forskelsbehandling § 3, stk. 3.

Efter EU-Domstolens praksis skal begrebet "objektivt begrundet i et sagligt formål" endvidere undergives en indskrænkende fortolkning, når forskelsbehandlingen er knyttet til race eller etnisk oprindelse, jf. sag C-83/14, Nikolova mod CHEZ, præmis 112.

Uanset, at sagsøgerne medgiver, at det kan være legitimt at kategorisere og indsamle data omkring forskellige grupper af indvandrere og efterkommere mv. af hensyn til monitorering og for at imødegå forskelsbehandling, er det ikke legitimt at anvende sådan en opdeling og gruppering i lovgivningen.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslag nr. L 38 af 3. oktober 2018, at formålet med en udviklingsplan er at reducere antallet af familieboliger for at gøre det til en – såkaldt – attraktiv bydel, herunder ved at blande boligformer og dermed ændre beboersammensætningen. Sammenholdt med, at det underliggende formål med lovgivningen er at fjerne "ghettoerne", som er defineret ved at have mere end 50 pct. "ikkevestlige indvandrere og efterkommere", gøres det gældende, at det egentlige formål med godkendelsen af Udviklingsplanen og nedbringelsen af andelen af familieboliger til 40 pct. er at sikre fraflytning af beboere med ikkevestlig baggrund. Et sådant formål er ikke legitimt.

Denne manglende legitimitet understreges herved modsætningsvist af EU-Domstolens dom i sag C-668/15, Jyske Finans, hvor kravet om fremsendelse af pas var begrænset til personer med fødeland uden for EU. Det var videre begrundet i et formål om at overholde den EU-retlige regulering om hvidvaskbekæmpelse. I denne sag er ændringerne i almenboligloven i 2018 og Transport- og Boligministeriets godkendelse af Udviklingsplanen gennemført på nationalt initiativ for proaktivt og specifikt at ramme en bestemt gruppe af personer og gennemtvinge disse personers fraflytning fra et boligområde. Dette opfylder således ikke et formål om integration.

I forlængelse heraf gøres det gældende, at selv hvis Transport- og Boligministeriets godkendelse af Udviklingsplanen måtte anses som begrundet i et sagligt formål – der knytter sig til ændring af beboersammensætningen i et boligområde – følger det af den proportionalitetsvurdering, der skal

foretages efter lov om etnisk ligebehandling og EU-retten, at midlet – her godkendelse af Udviklingsplanen i den form, som den blev forelagt for Transport- og Boligministeriet – ikke er et hensigtsmæssigt og nødvendigt middel for at opnå det påberåbte formål.

Det følger herved af EU-Domstolens dom i sag C-83/14, Nikolova mod CHEZ, præmis 118-123, at et middel alene er hensigtsmæssigt og nødvendigt, hvis midlet er egent til at opfylde formålet, hvis andre hensigtsmæssige og mindre indgribende foranstaltninger ikke ville kunne opnå det påberåbte formål, hvis de ulemper forbundet med den omtvistede foranstaltning står i rimeligt i forhold til det forfulgte formål, og hvis midlet ikke er et for vidtgående indgreb i de berørte personers legitime interesser.

Det gøres på den baggrund gældende, at selv hvis nedbringelsen af andelen af familieboliger i medfør af Udviklingsplanen må anses for at forfølge sagligt formål, er der andre og mindre indgribende foranstaltninger tilgængelige. Disse inkluderer f.eks. ommærkning af familieboliger til andre almene boligtyper, i det omfang, som den naturlige fraflytning finder sted og dermed ikke ved vidtgående frasal, udsættelser og opsigelser.

Et sådant mindre indgribende middel er bl.a. beskrevet i udkast til alternativ udviklingsplan, som afdelingsbestyrelsen i Mjølnerparken udarbejdede og indsendte til Transport- og Boligministeriet den 31. maj 2020, jf. bilag 6 og 7, men som Transport- og Boligministeriet afviste, jf. bilag 8. Det bemærkes i øvrigt, at initiativer igangsat før Udviklingsplanens udarbejdelse, herunder den omfattende Helhedsplan, ifølge Bo-Vitas forventninger allerede i sig selv ville medføre, at Mjølnerparken inden for en overskuelig fremtid ikke længere ville være omfattet kategorien "ghetto", jf. bilag 3, s. 2.

Det gøres i forlængelse heraf gældende, at Transport- og Boligministeriets godkendelse af Udviklingsplanen under alle omstændigheder påvirker sagsøgernes og øvrige berørte beboeres legitime interesser i et urimeligt omfang, herunder deres grundlæggede rettigheder efter Charteret, særligt artikel 7 om individers ret til respekt for sit privatliv og hjem, samt beboernes legitime interesse i at have adgang til almenboliger i form af deres hjem under omstændigheder, der ikke fremstår stødende og stigmatiserende.

Det gøres gældende, at dette støttes af EU-Domstolens dom i sag C-83/14, Nikolova mod CHEZ, hvor EU-Domstolen udtalte, at slutbrugere af elektricitet har en legitim interesse i at have adgang til elforsyning under omstændigheder, der ikke har en stødende eller stigmatiserende virkning, jf. præmis 124.

Det gøres på den baggrund gældende, at Transport- og Boligministeriets godkendelsen af Udviklingsplanen ikke i tilstrækkelig grad respekterer essensen af rettighederne og frihederne, der er anerkendt i og følger af Charteret, herunder artikel 21 (forbuddet mod forskelsbehandling), artikel 24 (barnets rettigheder), artikel 25 (ældres rettigheder), artikel 26 (inddragelse af mennesker med handicap), artikel 34 (social sikring og boligsikring) og artikel 35 (tilstrækkeligt udbud af boliger; særlig bestemmelse for udsatte familiegrupper).

Det bemærkes i den forbindelse, at EU-Domstolen har fundet, at tabet af et familiehem sætter den berørte familie i en særligt udsat situation, og at retten til en bolig i sig selv er en grundlæggende rettighed i henhold til Charteret artikel 7, jf. sag C-34/13, Kusinova mod SMART Capital a.s., præmis

63-65, og EU-Domstolens kendelse af 5. juni 2014 i sag C-169/14, Sanchez Morcillo og Maria del Carmen Abril Garcia mod Banco Bilbao Vizcaya Argentaria SA, præmis 11.

Det gøres sammenfattende på den anførte baggrund gældende, at Transport- og Boligministeriets godkendelse af Udviklingsplanen udgør indirekte forskelsbehandling i strid med § 3 i lov om etnisk ligebehandling og EU-retten.

Det gøres i forlængelse heraf – under henvisning til, at EMD ikke i relation til EMRK artikel 14 ses at sondre mellem direkte og indirekte forskelsbehandling – gældende, at godkendelsen, jf. det som er anført under pkt. 3.1., tillige udgør indirekte forskelsbehandling efter EMRK artikel 14, jf. artikel 8, artikel 4 i Tillægsprotokol nr. 4 til EMRK, og artikel 1 i Tillægsprotokol nr. 1 til EMRK.

3.3. Instruktion om at forskelsbehandle

Til støtte for den nedlagte påstand gøres det i *tredje række* gældende, at Transport- og Boligministeriets godkendelse af Udviklingsplanen udgør forskelsbehandling på grund af race og etnisk oprindelse i form af en overtrædelse af instruktionsforbuddet i § 3 i lov om etnisk ligebehandling og EU-retten.

Det fremgår af almenboliglovens § 168 a, stk. 2, sammenholdt med § 168 c, stk. 1, at en udviklingsplan for et boligområde, der er kategoriseret som et "hårdt ghetto-område", først er gyldig, når Transport- og Boligministeriet har godkendt planen.

Boligorganisationen knyttet til Mjølnerparken, Bo-Vita, er sammen med Københavns Kommune forpligtet til at overholde og gennemføre den af ministeriet godkendte Udviklingsplan.

Såfremt Udviklingsplanen ikke gennemføres i overensstemmelse med dens indhold, har Transport- og Boligministeriet beføjelser til at udstede påbud om at afvikle Mjølnerparken. Dette følger af almenboliglovens § 168 b. Hvis dette påbud ikke efterkommes, har Transport- og Boligministeriet beføjelser til at overtage de berørte afdelinger med henblik på at afvikle boligområdet.

På den baggrund gøres det gældende, at Transport- og Boligministeriets godkendelsen af Udviklingsplanen faktisk udgør en instruks til Bo-Vita om at forskelsbehandle sagsøgerne ved at frasælge sagsøgernes boliger, der resulterer i opsigelse af deres boliger. Instruktionen er videre knyttet til områdets andel af beboere med en bestemt race eller etnisk oprindelse som anført ovenfor.

Instruktionsforbuddet i § 3 i lov om etnisk ligebehandling, skal fortolkes i overensstemmelse med EU-Domstolens praksis knyttet til forståelsen af direktiv 2000/43. EU-Domstolen ses herved i sag C-83/14, Nikolova mod CHEZ, præmis 73-74, at have inddraget FN's Konvention om Afskaffelse af Alle former for Racediskrimination (Racediskriminationskonventionen), som fortolkningsbidrag.

Det følger herved af Racediskriminationskonventionens artikel 4, litra c, at stater ikke må tillade offentlige myndigheder eller institutioner under stat og kommune at fremme eller tilskynde til race-diskrimination. "At fremme" skal forstås bredt og omfatter alle forsøg på at forskelsbehandle selv uden et element af tvang, jf. hertil endvidere FN's generalforsamling, 20. session, official records, 1318th meeting, afholdt den 25. oktober 1965 i New York, FN dokument nr. A/C.3/SR, præmis 14-27.

Racediskriminationskonventionens artikel 2, litra c, indeholder samtidig et relevant fortolkningsbidrag til instruktionsforbuddet, idet det følger af denne bestemmelse, at deltagerstaterne skal træffe effektive foranstaltninger til kritisk at gennemgå statslige og kommunale myndigheders politik og til at ændre eller ophæve alle love og bestemmelser, som bevirker, at racediskrimination opstår eller opretholdes, hvor den måtte forekomme. Herved følger det modsætningsvist, at Transport- og Boligministeriet ikke kan godkende en Udviklingsplan, der indebærer, at en boligorganisation i realiteten skal forskelsbehandle beboere i et boligområde.

På denne baggrund gøres det gældende, at Transport- og Boligministeriets godkendelse af Udviklingsplanen samlet set er i strid med forbuddet mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse i § 3 i lov om etnisk ligebehandling, idet godkendelsen i realiteten udgør en instruks om at forskelsbehandle.

4. Transport- og Boligministeriets godkendelse af udviklingsplanen for Mjølnerparken og EMRK

Til støtte for den nedlagte påstand gøres det i fjerde række gældende, at Transport- og Boligministeriets godkendelse af Udviklingsplanen udgør en direkte overtrædelse af artikel 4 i Tillægsprotokol nr. 4 til EMRK, EMRK artikel 8, og artikel 1 i Tillægsprotokol nr. 1 til EMRK.

4.1. Artikel 2, stk. 1, i Tillægsprotokol nr. 4 og retten til at vælge opholdssted og bopæl

Det følger af artikel 2, stk. 1, i Tillægsprotokol nr. 4 til EMRK, artikel 2, stk. 1, at enhver, der lovligt opholder sig på en stats territorium, inden for dette territorium har ret til at bevæge sig frit og til frit at vælge sin bopæl.

Retten til frit at vælge sin bopæl kan kun begrænses, når det er i overensstemmelse med loven og nødvendigt i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed eller offentlige tryghed, for at opretholde offentlig orden, forebygge kriminalitet, beskytte sundheden eller sædeligheden eller for beskyttelsen af andres rettigheder og friheder, jf. artikel 2, stk. 3. I særlige områder kan retten til frit at vælge sin bopæl ligeledes begrænses, hvis det er i overensstemmelse med loven og retfærdiggjort af hensyn til almenvellet i samfundet, jf. artikel 2, stk. 4.

Det gøres herved gældende, at sagsøgerne, der alle er danske statsborgere og opholder sig lovligt i Danmark, som konsekvens af Transport- og Boligministeriets godkendelse af Udviklingsplanen vil få begrænset deres ret til frit at kunne vælge deres bopæl, idet de ikke længere har adgang til bolig i boligområdet, der udgør Mjølnerparken.

Det gøres gældende, at dette udgør et indgreb i sagsøgernes rettigheder efter artikel 2, stk. 1, i Tillægsprotokol nr. 4 til EMRK.

Transport- og Boligministeriets godkendelse af Udviklingsplanen afdækker herved ikke omstændigheder, der godtgør, at hensyn til almenvellet eller andre interesser, som de er opregnet i artikel 2, stk. 3, foreligger.

EMD har i sin dom *Garib mod Nederlandene* (43494/09) vurderet begrænsninger i adgangen til at bosætte sig i et boligområde i Rotterdam, og anset de konkrete begrænsninger, der var gennemført

i såkaldte "hot spot-områder", som ikkestridende mod artikel 2, stk. 1, i Tillægsprotokol nr. 4 til EMRK.

Omstændighederne i *Garib mod Nederlandene* er væsens forskellige fra de forhold, der er knyttet til Transport- og Boligministeriets godkendelse af Udviklingsplanen, som er knyttet til Mjølnerparken og sagsøgernes rettigheder.

Garib mod Nederlandene drejede sig således om nederlandsk anvisningsordning, som sigtede mod at forhindre borgere på visse typer af overførselsindkomster i at flytte til boligområder, som var blevet udpeget som socialt udsatte. EMD fandt, at der ikke var sket en overtrædelse af artikel 2, stk. 1, i Tillægsprotokol nr. 4, og accepterede dermed, at det generelt er et legitimt formål og tjener almenvellet at gennemføre begrænsninger for bestemte persongrupper i tilflytning til et område for at vende tilbagegangen i forarmede byområder og forbedre livskvaliteten generelt.

I *Garib mod Nederlandene* udtalte EMD, at statens skønsmargin er bred i sociale og økonomiske spørgsmål, jf. dommens præmis 139. En væsentlig forskel mellem den nederlandske lovgivning i *Garib mod Nederlandene* og de regler, der er gennemført i almenboligloven, som danner grundlag for Udviklingsplanen i nærværende sag er imidlertid, at almenboligloven er baseret på en sondring mellem "vestlige" og "ikkevestlige" beboere. Hertil kommer, at formålet om at ændre beboersammensætningen i udsatte boligområder ikke udgør det egentlige formål med godkendelsen af Udviklingsplanen, idet kravet om at nedbringe andelen af familieboliger til maksimalt 40 pct. kun gælder for "hårde ghettoområder" og ikke "udsatte boligområder", som har præcis samme socioøkonomiske forhold og udfordringer, men med den eneste forskel værende beboernes "baggrund".

Med hensyn til proportionaliteten bemærkes det, at EMD i *Garib mod Nederlandene* understregede, at den nederlandske ordning ikke fratog nogen sit hjem eller tvang nogen til at forlade sin bolig, jf. dommens præmis 144, idet der var tale om regulering af nye potentielle lejeres og tilflytteres adgang til boliger i området. Det modsatte gør sig gældende for sagsøgerne, der netop er under en faktisk og reel trussel om tvungen fraflytning.

EMD understregede endvidere i proportionalitetsvurderingen i *Garib mod Nederlandene*, at den nederlandske ordning kun påvirkede forholdsvist nye beboere i det større område af Rotterdam, der havde boet i området i under seks år, og at andre med bopæl i området i over seks år, således havde adgang til at flytte til området, der var undergivet begrænsninger, jf. præmis 144.

Det gøres herved gældende, at indgrebet for sagsøgerne har en helt anden intensitet, idet der er tale om tvungen fraflytning fra deres hjem og boligområdet, og at det påvirker dem som beboere, der har boet området – for sagsøger 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9 og 12's vedkommende - i årtier.

Det gøres videre gældende, at de konkrete processuelle garantier, der var til stede i de nederlandske regler, ikke genfindes i reguleringen, der er knyttet til Udviklingsplanen eller i planen selv, jf. hertil for eksempel, at den nederlandske ressortminister hvert femte år til parlamentet rapporterer om lovens effektivitet. Der ses i relation til Udviklingsplanen, der er godkendt at Transport- og Boligministeriet ikke indbygget nogen opfølgning, idet det forudsættes, at alene gennemførelse af planen, dvs. frasalg, kan ændre forholdene i området, ligesom manglende konkret efterlevelse af planen medfører en fuldstændig afvikling af boligområdet, jf. almenboliglovens § 168 b, stk. 1, desuagtet at der ikke foretages en konkret vurdering af, om en sådan afvikling er nødvendig mv.

Det gøres på den baggrund gældende, at Transport- og Boligministeriets godkendelse af Udviklingsplanen samlet udgør en krænkelse af sagsøgerens ret til at vælge bopæl efter artikel 2, stk. 1, i Tillægsprotokol nr. 4 til EMRK, og at indgrebet i denne ret ikke er eller kan retfærdiggøres efter artikel 2, stk. 3 eller 4.

4.2. EMRK artikel 8 og retten til respekt for privat- og familieliv og hjem

EMRK artikel 8 beskytter mod vilkårlige indgreb i individets ret til respekt for sit privat- og familieliv, sit hjem og sin korrespondance. En offentlig myndigheds indgreb i EMRK art. 8 er alene tilladt, hvis det kan retfærdiggøres efter bestemmelsens stk. 2, der kræver, at indgrebet har hjemmel i national ret og er nødvendigt i et demokratisk samfund af hensyn til et af de i bestemmelsen oplyste legitime formål.

Det gøres gældende, at indgreb i sagsøgernes adgang til at forblive boende i deres lejede boliger, udgør et indgreb ikke alene i deres privat- og familieliv, men tillige deres hjem, jf. hertil EMD's dom af 17. oktober 2013, *Winterstein m.fl. mod Frankrig* (27013/07), præmis 141, dom af 12. juni 2014, *Berger-Krall m.fl. mod Slovenien* (14717/04), præmis 254 og 265, dom af 22. oktober 2009, *Paulic mod Kroatien* (3572/06), præmis 38, og dom af 24. april 2012, *Yordanova m.fl. mod Bulgarien* (25446/06), præmis 105.

Det gøres herved gældende, at samtlige sagsøgere og deres familiemedlemmer i hustanden har boet i deres respektive lejligheder i Mjølnerparken i en lang årrække, og at de har indgået permanente lejeaftaler med boligorganisationen.

Sagsøgerne ses således at have en tilstrækkelig og langvarig tilknytning til deres boliger til, at disse utvivlsomt udgør et hjem omfattet af EMRK artikel 8. Dette gælder tillige for de af medlemmerne af sagsøgernes familier og hustande, som ikke står direkte anført på lejekontrakten, jf. i den retning bl.a. EMD's dom af 21. april 2016 i *Ivanova og Cherkezoy mod Bulgarien* (46577/15), præmis 49.

Det gøres gældende, at uanset det forhold, at sagsøgerne ikke aktuelt er blevet opsagt fra deres boliger, indebærer den godkendte Udviklingsplan, at sagsøgerne, såfremt de ikke tager imod et genhusningstilbud uden for det boligområde, de har beboet i en lang årrække, når planen gennemføres med bortsalg, faktisk allerede er pålagt at fraflytte deres hjem.

Det gøres derfor gældende, at Transport- og Boligministeriets godkendelse af Udviklingsplanen udgør et indgreb i sagsøgernes ret til respekt for deres hjem efter EMRK artikel 8, stk. 1.

Det gøres endvidere gældende, at sagsøgerne ved en tvungen fraflytning fra deres bolig ligeledes vil miste det netværk og fællesskab, som de har opbygget i Mjølnerparken igennem deres mangeårige ophold. Godkendelsen af Udviklingsplanen udgør således også et indgreb i deres ret til respekt for privat- og familieliv.

Det følger af EMRK artikel 8, stk. 2, at indgreb i privatlivet, der tillige berører en persons hjem, kan retfærdiggøres, men af EMD's praksis følger, at der skal foreligge særligt tungtvejende grunde til at retfærdiggøre et sådan voldsomt indgreb som tabet af ens hjem udgør, jf. bl.a. EMD's dom af 13. maj 2005, *McCann mod Storbritannien* (19009/04), præmis 50. Det er ikke tilstrækkeligt blot at anføre,

at indgrebet har hjemmel i national ret uden at inddrage og tage hensyn til de konkrete omstændigheder i sagen, jf. dom af 15. januar 2008, *Ćosić mod Kroatien* (28261/06), præmis 21. Det følger videre af EMD's praksis, at der ved denne vurdering bl.a. skal lægges vægt på, hvilke konsekvenser indgrebet har for individets identitet, selvbestemmelse, fysiske og moralske integritet, vedligeholdelse af mellemmenneskelige forhold, og bevarelse af et fast og trygt sted i lokalsamfundet, jf. dom af 24. april 2012, *Yordanova m.fl. mod Bulgarien* (25446/06), præmis 118.

Som anført ovenfor udgør det reelle formål med Udviklingsplanen at gennemtvinge fraflytning af beboere med "ikkevestlig" baggrund, hvilket ikke kan anses som et anerkendelsesværdigt formål. Udviklingsplanen og udsættelsen af sagsøgerne forfølger således hverken hensynet til den nationale sikkerhed, den offentlige tryghed eller landets økonomiske velfærd, for at forebygge uro eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres rettigheder eller friheder, og er dermed i sig selv ikke i overensstemmelse med EMRK artikel 8.

Selv hvis det lægges til grund, at godkendelsen af Udviklingsplanen forfølger et anerkendelsesværdigt formål, er frasalget og dermed udsættelsen af sagsøgernes fra deres hjem ikke et nødvendigt og proportionalt middel. Dette understøttes igen af, at det allerede af Udviklingsplanen fremgår, at der forud for Udviklingsplanens udarbejdelse mv. er iværksat tiltag, der ses at kunne opnå formålet, og som ikke kræver salg og overdragelse af sagsøgernes hjem, jf. bilag 3, s. 2.

Det gøres videre gældende, at en række af sagsøgerne har individuelle omstændigheder, der bevirker, at gennemførelse af Udviklingsplanen efter godkendelse er særligt indgribende i deres rettigheder omfattet EMRK artikel 8.

Dette gør sig bl.a. gældende for sagsøger 7, der lider af demens, og sagsøger 8, som er henholdsvis 75 og 67 år gamle.

I sin dom af 29. maj 2012, *Bjedov mod Kroatien* (42150/09) fandt EMD således, at det udgjorde en krænkelse af klagernes ret til respekt for sit hjem efter EMRK artikel 8, at der ikke var taget hensyn til klagernes alder og helbred ved en udsættelse fra deres hjem, jf. præmis 68.

Transport- og Boligministeriets godkendelse af Udviklingsplanen indeholder ingen særlig inddragelse af, hvor indgribende kravet om bortsalg konkret måtte være for beboerne (herunder sagsøgerne), herunder ved afdækning af sygdomsforhold eller aldersrelaterede forhold, som konkret kan indebære forårsagelse af uoprettelig skade.

De af sagsøgerne, der har hjemmeboende mindreårige børn, herunder sagsøger 5 og sagsøger 6, vil som følge af Transport- og Boligministeriets godkendelse af Udviklingsplanen ligeledes blive hårdt ramt af den tvungne fraflytning, idet børnene ved en udsættelse og tvangsflytning til et andet område væk fra deres nuværende boligområde vil skulle skifte skole og opleve et brud i deres hverdag. Desuden betyder udsættelserne, at samtlige af sagsøgerne vil blive afskåret fra det netværk og det sammenhold, som de har opbygget igennem deres mangeårige ophold i Mjølnerparken. Det gælder således bl.a. sagsøger 12, som er født og opvokset i Mjølnerparken, og som med godkendelsen af Udviklingsplanen vil skulle flytte fra det sted, hvor han er født og opvokset og har sin tætteste familie.

Sagsøgernes individuelle forhold støtter således – sammenholdt med den øvrige manglende inddragelse af relevante omstændigheder forud for godkendelsen af Udviklingsplanene – at Transport- og Boligministeriets godkendelse ikke er proportional.

Det bemærkes dertil, at der er stigende huslejer i danske byområder, særligt København, som et resultat af private investorers indtrængen på lejeboligmarkedet (**bilag 30**). Københavns Kommune har besluttet, at nedrivning af boliger ikke er en mulighed, fordi der er mangel på boliger generelt i byen (**bilag 31**). FNs Komité for Økonomiske, Sociale og Kulturelle Rettigheder har i sin seneste landerapport om Danmark af 12. november 2019 desuden udtalt bekymring over manglen på økonomisk tilgængelige boliger i Danmark, jf. rapportens pkt. 49. Dette understøtter yderligere, at det ikke er proportionalt, at sagsøgerne og de øvrige beboere i de blokke, der skal frasælges, påtvinges at fraflytte deres hjem som følge af Transport- og Boligministeriets godkendelse af Udviklingsplanen.

Transport- og Boligministeriets godkendelse udgør således samlet set en krænkelse af sagsøgernes rettigheder efter EMRK artikel 8.

4.3. Artikel 1 i Tillægsprotokol nr. 1 til EMRK og ejendomsretten

Efter artikel 1 i Tillægsprotokol nr. 1 til EMRK, er enhver person berettiget til uforstyrret nydelse af sin ejendom. Det følger af bestemmelsen, at ingen må fratages sin ejendom undtagen af hensyn til almenvellet og i overensstemmelse med de i loven fastsatte tilfælde og ved lov fastsatte betingelser.

EMD har anerkendt, at en persons adgang til et lejemål kan være beskyttet af artikel 1 Tillægsprotokol nr. 1 til EMRK, jf. hertil bl.a. EMD's dom af 24. juni 2003, *Stretch mod Storbritannien* (44277/98), præmis 32-35.

Det gøres således gældende, at samtlige sagsøgere, der har indgået tidsbestemte lejeaftaler med boligorganisationen, har ret til uforstyrret at nyde deres ejendom, og at denne ret uberettiget påvirkes af Transport- og Boligministeriets godkendelse af Udviklingsplanen.

Desuagtet, at tillægsprotokollen ikke eksplicit indeholder processuelle rettigheder for en person, over for hvem, der gøres indgreb i ejendomsretten, følger det af EMD's praksis, at der skal bestå en rimelig mulighed for effektivt at udfordre indgrebet i rettigheden, jf. hertil bl.a. af dom 21. maj 2002, *Jokela mod Finland* (28856/95), præmis 45.

Det følger samtidig af EMD's praksis, at vurderingen indebærer, at hensynet til almenvellet over for hensynet til den konkrete berørte persons rettigheder skal afvejes over for hinanden med særlig vægt på, om indgrebet indebærer en uforholdsmæssig byrde, jf. bl.a. EMD's dom af 29. april 1999, *Chas-sagnou og andre mod Frankrig* (25088/94, 28331/95 og 28443/95), præmis 85.

Selvom statens skønsmargin i sociale og økonomiske spørgsmål er bred, gøres det gældende, at godkendelsen af Udviklingsplanen ikke har givet sagsøgerne rimelig adgang til at udfordre indgrebet i deres ejendomsret knyttet til den tidsbestemte leje af deres boliger, ligesom, der ikke ses at foreligge en tilstrækkelig offentlige interesse i indgrebet, som er nødvendig af hensyn til almenvellet. Det bemærkes hertil – under henvisning til det ovenfor anførte – at indgrebet under alle omstændigheder ikke kan anses for værende proportionalt.

Det gøres på den baggrund gældende, at der ved Transport- og Boligministeriets godkendelse af Udviklingsplanen i realiteten er sket krænkelse af sagsøgernes rettigheder i strid med ret til respekt for nydelsen af deres ejendom som fastlagt i artikel 1 i Tillægsprotokol nr. 1 til EMRK.

PROCESSUELLE BEMÆRKNINGER:

Sagen er anlagt ved Københavns Byret, der er sagsøgtes hjemting, jf. retsplejelovens § 235, stk. 2.

Under henvisning til retsplejelovens § 250, og idet samtlige sagsøgere nedlægger samme påstand over for Transport- og Boligministeriet, anlægges sagen samlet som én sag.

Det bemærkes i forlængelse heraf, at samtlige sagsøgere, som aktuelle beboere med tidsubegrænsede lejekontrakter placeret i boligområdet, Mjølnerparken, der er omfattet af den udviklingsplan, som Transport- og Boligministeriet godkendte den 10. september 2019, hvorefter der skal ske bortfald af sagsøgernes lejeboliger med deraf følgende påtvinget flytning som følge, at sagsøgerne har tilstrækkelig retlig interesse i sagens anlæg og førelse.

Idet der henvises til retsplejelovens § 348, stk. 2, nr. 6, anmoder sagsøgerne om, at sagen henvises til Østre Landsret, jf. retsplejelovens § 226.

Til støtte for anmodningen bemærkes det, at nærværende sag efter sagsøgernes opfattelse er af principiel karakter og har betydning for anvendelsen af almenboliglovgivningens bestemmelser knyttende sig til såkaldte "hårde ghetto-områder", og kravet om Transport- og Boligministeriets godkendelse af konkrete Udviklingsplaner for hvert boligområde.

Det gøres herved gældende, at der ikke efter vedtagelsen af lov nr. 1322 af 27. november 2018 og bekendtgørelse nr. 1354 af 27. november 2018, der indfører krav om udarbejdelse og godkendelse af udviklingsplaner med mulighed for bortsalg, nedrivning og øvrig afvikling af boligområder, har været rejst spørgsmål om ordningernes overensstemmelse med national regulerede diskriminationsforbud, EU-retten og Danmarks internationale forpligtelser i øvrigt.

Der er efter sagsøgernes opfattelse således tale om lovfortolkning, hvorved almenboliglovgivningens nye bestemmelser og ordninger nærmere må afgrænses i relation til f.eks. gældende diskriminationsforbud, hvorved det bemærkes, at bemærkningerne alene perifert og generelt forholder sig til ordningernes lovlighed i den henseende.

Sagsøgerne finder på den baggrund, at der bør ske henvisning til landsretten som første instans, således at der vil være adgang til ordinær anke til Højesteret med henblik på afklaring af sagens retlige spørgsmål.

Sagsøgerne tager – henset til de spørgsmål, der rejses i relation til lov om etnisk ligebehandling og direktiv 43/2000, herunder om afgrænsning af anvendelsesområdet for forbuddet mod forskelsbehandling i en situation, som den i sagen foreliggende – forbehold for, at der vil blive anmodet om sagens udsættelse med henblik på forelæggelse af spørgsmål for Den Europæiske Unions Domstol, jf. Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde artikel 267.

Processuelle meddelelser mv. kan gives til advokat Eddie Omar Rosenberg Khawaja via domstolenes sagsportal.

BILAG OG BEVISFØRELSE:

Der vil under sagen blive afgivet partsforklaring af en række af sagsøgerne.

Endvidere påberåbes foreløbig følgende bilag:

- Bilag 1:** Liste over ghettoområder pr. 1. december 2018
- Bilag 2:** Liste over hårde ghettoområder pr. 1. december 2019
- Bilag 3:** Udviklingsplan for Mjølnerparken, 8. maj 2019
- Bilag 4:** Nyhed af 15. maj 2019 publiceret på Bo-Vests hjemmeside
- Bilag 5:** Referat af Borgerrepræsentationsmøde den 20. juni 2019 (pkt. 11)
- Bilag 6:** Mail af 31. maj 2019 til Transportministeriet
- Bilag 7:** Afdelingsbestyrelsens udviklingsplan for Mjølnerparken, maj 2019
- Bilag 8:** Mail af 25. juni 2019, Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen
- Bilag 9:** Brev af 10. september 2019, Transport- og Boligministeriet
- Bilag 10:** Den fysiske helhedsplan for Mjølnerparken
- Bilag 11:** Udskrift af Bo-Vitas hjemmeside, foretaget 14. maj 2020
- Bilag 12:** Flyer til beboerne i Mjølnerparken, marts 2019
- Bilag 13:** Indflytningskvittering, sagsøger 1
- Bilag 14:** Lejekontrakt, sagsøger 2 og 3
- Bilag 15:** Lejekontrakt, sagsøger 4
- Bilag 16:** Lejekontrakt, sagsøger 5 og 6
- Bilag 17:** Lejekontrakt, sagsøger 7 og 8
- Bilag 18:** Lejekontrakt, sagsøger 9
- Bilag 19:** Lejekontrakt, sagsøger 10
- Bilag 20:** Lejekontrakt, sagsøger 11
- Bilag 21:** Lejekontrakt sagsøger 12
- Bilag 22:** Uddrag af Økonomisk analyse, februar 2018, Økonomi- og Indenrigsministeriet
- Bilag 23:** Artikel af 8. juli 2019, Danmarks Radio, DR-nyheder Liste over udsatte
- Bilag 24:** boligområder pr. 1. december 2019
- Bilag 25:** Liste over ghettoer pr. 1. december 2015
- Bilag 26:** Liste over ghettoer pr. 1. december 2016
- Bilag 27:** Liste over ghettoer pr. 1. december 2017
- Bilag 28:** Liste over udsatte boligområder pr. 1 december 2018
- Bilag 29:** Uddrag af rapport udgivet juni 2019, Udlændinge- og Integrationsministeriet
- Bilag 30:** Artikel af 28. oktober 2019, Danmarks Radio, DR-nyheder
- Bilag 31:** Artikel af 12. december 2018, Danmarks Radio, DR-nyheder

MOMSREGISTRERING:

Sagsøgerne er ikke momsregistrerede.

København, 27. maj 2020

Eddie Omar Rosenberg Khawaja
ek@homannlaw.dk